

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " pe $\frac{1}{2}$ de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 frc.
" " " " pe $\frac{1}{2}$ an 7 "

Manuscrisele să adresează la redacțiunea
„Foaia Diecezană” iar banii de prenumăra-
țiune și inserțiuni la Administrațiunea Tipo-
grafiei și Librării diecezane în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse,
edite etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
până la 150 de cuvinte 7-50 cor., până la 200
de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Nr. 2847 Șc. ex 1914.

Notă oficială.

Domnul ministru de culte și instrucțiune publică, în cauza cvartirului învățătoresc și a relutului de grădină pentru învățători comunali și confesionali, în urma mai multor cazuri concrete, a îndemnat sub 28 Martie a. c. Nr. 188.858/913 comisiunile administrative a urma în general principiile următoare:

1. Scoțindu-să din vigoare primele patru aliniate ale §-ul 2 din art. de lege XXVII din 1907, și pentru învățătorii necăsătoriți sau învățătoarele necăsătorite aplicați la o școală cu mai multe puteri trebuie să să asigure locuința sau relut de cvartir, statorit în art. de lege XVI din 1913, abateri dela această acum nu mai au loc.

2 Dacă locuința dată învățătorului în natură corăspunde cerințelor legale, dar la conscrierea dotației învățătoarești folosința ei a fost prețuită mai slab, învățătorul nu poate pretinde diferența dintre prețul acesta și banii de cvartir prescriși de lege.

3. Statorind §-ul 17 al art. de lege XVI din 1913 numai mărirea odăilor dela locuințele ce să vor zidi în viitor, locuințele învățătorilor existente deja nu să pot excepționa, dacă mărirea lor are minimumul prescriș de statutele comitatenze.

4. În înțelesul art. de lege XVI din 1913 grădină sau relut de grădină le compete numai acelor învățători, cari au cvartir în natură; acelora însă, cari au relut (bani) de cvartir, nu le compete relutul de grădină.

5. Dela acei învățători însă, cărora li-s'a fost asigurat — pelângă relutul de cvartir — și grădină sau relut de grădină, pe când era încă în vigoare art de lege XXVII din 1907, nici acum nu să poate detrage grădina, pentrucă la aceasta au drept câștigat; dar la caz că să întâmplă schimbări în persoana învățătorului, următorului nu-i mai compete și grădină.

Acestea să comunice tuturor organelor noastre parohiale, precum și tuturor învățătorilor, spre știre și orientare.

Caransebeș din ședința conzistorială școlară ținută în 31 Martie 1914.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Nr. 3242 E ex 1914.

Onorată preoțime parohială!

Contribuțiunile publice după sesiunile parohiale au să să plătească în patru părți egale, și anume în prima zi a fiecărui cvartal, așadară la 1 Ianuarie, 1 Aprilie, 1 Iulie și 1 Octomvrie sânt scadente și trebuie solvite până la mijlocul cvartalului respectiv.

Unii dintre preoții noștri, cu toate că au fost provocați în mai multe rânduri să plătească regulat dările după pământul sesional, ce-l folosesc ca dotațiune, totuș nu-și împlinesc datorința, ci lasă să să adune restanțe mari, la a căror achitare întâmpină apoi greutăți, încât nu odată au trebuit ani de zile până la deplină aplanare a încurcăturilor provenite din neplătirea punctuală a dărilor.

Deci pentru a pune capăt astorfel de stări anormale, bazându-ne pe actul Excelenței Sale Dlui Ministru de culte și instrucțiune publică de sub Nr. 6635 ex 1912, vom dispune, ca Cassa diecezană să detragă preoților restanțieri din congruă suma cu care datorează în dări și să o trimită antisției comunale, iară ce privește pe preoții, cari nu beneficiază de congruă, întrucât nu-și plătesc darea la timp, li-să va esarenda o parte a sesiunii parohiale folosindu-să venitul curat pentru împăcarea contribuțiunilor publice restante.

Caransebeș în 5 Maiu 1914.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Pogorârea Duhului sfânt.

Vino și Te sălășluiește intruc noi.

Taină străină și preamărită!

Limbi de foc s'au pogorât în Ierusalim. Apostolii adunați ca de un visor fiind cuprinși, raze de lumină au strălucit asupra capetelor lor. Ei, cei pătrunși de durerea plecării Fiului lui Dumnezeu, cei părăsiți și huiduiți, cei fricoși și neînvațați, să luminează prin pogorârea Duhului sfânt, să învață și întăresc, mintea și cugetele lor să oșelesc spre viața de veci, ca lumea viitoare să poată străbate cu mintea cele ascunse ale lui Dumnezeu, să pătrundă în împărăția mesianică și să aducă lumină și pace pe pământ.

Cerurile cunoscând mărirea lui Dumnezeu, pământul să cutremură, iar oamenilor raze de lumină au răsărit. „Mângăitorul Duhul sfânt, pe care l'au trimis Tatăl intru numele meu, să ve învețe pe voi toate“ (Io. 14, 16).

Să salte inima, să se bucure sf. biserică și să preamărească pe Dumnezeu toată suflarea, căci Duhul sfânt s'a pogorât în aceasta zi mare și sfântă și a dat primilor preoți sfințenia și darul apostoliei, a dat darul de a cuvânta pe Dumnezeu, de a lega și dezlega păcatele și a pregăti sufletele oamenilor pentru cer și mărirea lui Dumnezeu.

Pentruca acești apostoli să poată fi vestitorii acestui cuvânt unic adevărat și sfânt, spre a-i întări în chemarea lor li s'a dat lor puterea a face minuni, cum le-a promis Isus la înălțare când le-a zis: „De veți crede intru mine, veți avea următoarele semne: cu numele meu veți scoate draei, în limbi străine veți grăi, șerpi veți lua, și de veți bea ceva de moarte, nu va strica vouă; pe bolnavi mâinile veți pune și bine le va fi (Mc. 16, 15—18).

Iată ziua de mărire, iată sărbătoarea sărbătorilor! În aceasta zi s'a făcut biserică lui Isus, i-s'a botezat ei primii creștini, și în această zi să duce în îndeplinire acea poruncă către apostoli: Mergeți în toată lumea, predicați evanghelia la toată făptura, celace vă crede intru mine și să va boteza să va mântui (ibid.).

Să admirăm această iubire a lui Dumnezeu trimisă la noi. El voește „ca toți oamenii să vină la cunoștința adevărului“ prin pocăință și ertarea păcatelor, deschizându-ne porțile cele încuiate ale cerului. Noi următorii lui Adam, „copiii mâniei“ numai prin această „bae a nașterii și inoirii Duhului sfânt“ am devenit fii lui Dumnezeu, căci zice Isus lui Nicodim „Celace nu să va naște din apă și din Duh, nu va putea să intre intru împărăția lui Dumnezeu“ (Io. 3, 5).

E drept, că după naștere sântem moșteni ai împărăției lui Dumnezeu, dar oameni slabi și supuși oricărei fluctuațiuni a păcatului, însă prin sf.

taine ne vine darul Duhului Sfânt intru ajutor și ne împărtășește putere să învingem carnea și iadul. Ne luptăm prin el și cu el, ori cum zice apost. la Romani „Duhul sfânt ajută neputinței noastre, pentrucă noi nu știm cum și pentru ce să ne rugăm, Duhul sfânt se roagă pentru noi cu suspinuri ce nu să pot spune“ (Rom. 8, 26).

Prin trimiterea Duhului sfânt a săvârșit Dumnezeu opera mântuirii genului omenesc și a pus peceala ertării în inimile noastre, căci Isus prin moartea sa a plătit păcatul, prin învierea sa ne-a asigurat nemurirea pentru vecie, prin suirea sa la ceruri ne-a deschis nouă ușile cerului și a raiului fericirii, și prin împărtășirea sf. Duh ne-a consacrat viață și sfințenie. De aceea a și însoțit Dumnezeu trimiterea Duhului sfânt cu astfel de minuni.

Să privim la bătrânul apostol Petru, carele cu câteva ceasuri a fost un simplu și neînvațat pescar, un suflet sfios. Acesta pășeste în fața mulțimei adunate cu bărbăția și entuziasmul unui savant al veacurilor viitoare, iar cuvintele lui străbat la inimile ascultătorilor așa de tare, încât aceștia cu o seriozitate demnă intrabă: „Că ce adevărat trebuie să facem?“ la ce Petru le răspunde: Pocăiți-vă, și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Isus Cristos spre ertarea păcatelor“ (Fapt. 2, 38). Și în această zi s'au convertit 3000 de oameni la credința lui Isus cel răstăgnit, dela cari apoi s'a predicat evanghelia în toate părțile, ținuturile și țările; la toate popoarele până la noi ceice prăznuim aceasta zi mare și măreață.

Pescarii neînvațați din Galilea nu au avut numai darul dela Duhul sfânt de a vorbi în toate limbile, ci de a săvârși și minuni, ca să arate lumii dela cine au primit învățătura ce o lăfesc. Și dorul lor i-au mână din țară în țară spre a câștiga suflete pentru Cristos, pentru care apoi au suferit năcazuri mari, chinuri cumplite și moarte măcenicească.

Tot această minune ce a săvârșit-o Dumnezeu la apostoli să repetează la pogorârea Duhului sfânt și astăzi: între noi oamenii, deși nu cu aceeaș putere, cum s'a întâmplat atunci cu semne vizibile, dar launtric cu dar și sfințenie. Tot aceea ce a zis atunci Petru Iudeilor, ne zice și nouă astăzi maica biserică: »Schimbați-vă cugetele, faceți pocăință și să va erta vouă și veți primi darurile Duhului sfânt.

Pentruca să vină și la noi acest dar al Duhului sfânt este delipsă să-l cerem, să-l rugăm, ca să vină: „Vino și te sălășluiește intru noi“, și el ne vine nouă în sf. taine, noi îl primim după gândurile, puterea și inima noastră, căci numai Duhul sfânt însuflă în noi frica, iubirea și dorul după Dumnezeu și darurile Lui și numai el este — dacă ascultăm admonițiile sale, — celace scu-tește de primejdii, celace ne mângăie în năcazuri și celace ne sfințește și întărește în noi credința până la capătul vieții.

Căci vedem, că unde Duhul lui Dumnezeu lipsește, nu este sfințenie și dar, fie omul grămădit cu cele mai mari bunuri pământești, și la acela în loc de darurile și roadele lui Dumnezeu, să încuibează numai blăsteme și păcate, năcazuri, griji și neîndestuliri și acela este cum zice psalmistul: „Asemenea unui dobitoc ce nu are minte și care dorește numai cele ale cărnii și de care lui Dumnezeu nu-i poate plăcea”. Și cât de mare este păcatul unui asemenea om: „Mai bine era de nu s'ar fi născut”.

Iar noi ceice cunoaștem darurile acestea mari revărsate asupra noastră în această zi a pogorării Duhului sfânt, trăind și apropiindu-ne cu frică și respect să înălțăm cu sf. biserică rugăciuni ferbinti, să preamărim Dumnezeirea întreit sfânta și sfințită prin darul Duhului sfânt, ca cu puterea dată apostolilor și prin ei lumii să ne putem „Îmbrăca cu arma luminii, cu gândirea poruncilor lui Dumnezeu să fim luminați, ca aceasta putere a Duhului sfânt împreună vecinică și lucrătoare cu Tatăl, să fie mântuitoare sufletelor și cugetelor noastre, întru paza și împlinirea datorințelor noastre creștinești” (Rug. dela Pag. D. sf.)

Măidan 1914.

Preotul A. Iana.

Cruțarea și îngrijirea pomilor și a paserilor

de **Cornel Nica**

pedagog curs IV.

Iubiți școlari!

Când razele dulci ale soarelui și vânturile calde încep să topească straturile de zăpadă, toți oamenii cu mic cu mare așteptăm sosirea doritei și dragălașei primăveri. Cât o dorim și ce greu sosește! Vestitorii primăverii cu sfială se ivesc. Rând pe rând răsar plantele, câmpul începe să înverzască, pomii să mugurască și pădurile să fie pătrunse de cântecul dragălaș și dulce al paserilor. Ici-colea câte o ciocărlie se ridică sus în înaltul cerului, de unde apoi ca o săgeată se sloboade pe câmpia înverzită. Animale amorțite acum părăsesc culcușul întunecos și friguros de peste iarnă, slăbite de foame, abia umblând, își caută hrana zilnică. Sufletul tuturor a pătruns de cea mai mare bucurie. Acum oamenii nu-s mai triști ca astă iarnă, ci plini de veselie își scot plugurile ruginite și se îndreptează spre câmpia pustiiată de astă toamnă. Și oare de unde vine această bucurie? De acolo, dragii mei, că dulcea și mult dorită primăvară să așază acum peste țara întreagă, schimbând totul și dând nouă putere la toate firile.

„Infloresc grădinile
Ceru-i ca oglinda;
Prin livezi albinele
Și-a pornit colinda.

Cântă ciocărlile
Imn de veselie;
Fluturii cu miile
Joacă pe câmpii.

Joacă fete și băieți
Hora'n bătătură, —
Ah, dece n'am zece vieți
Să te cânt natură!”

Paserile acum se întorc iarăși. Pădurile au înverzit bine și bucuria crește din ce în ce tot mai mare uitându-ne la stolurile de paseri ce vin din alte țări mai calde.

Din zi în zi să încălzește tot mai tare, pomii înfloresc, iar grădinile să îmbrace cu haina frumoasă a florilor.

De mergem în pădure parecă e altă viață. Cât de curat și sănătos e aerul acela! Cât de bine ne simțim mergând cu toții în aceste locuri, părăsind aerul stricat al orașului și venind să inspirăm aerul curat al acestor păduri! Dar nu numai atâta, dragii mei, ci pădurile aduc mare folos omeniei și prin aceea, că aduc ploua când vara e caldă mare și fac să crească alte plante răco-rind întreg ținutul.

Ce rău e în acele ținuturi, unde nu plouă; acolo e caldă mare, oamenii nu pot să lucreze și stau toată ziua ascunși de căldura năprasnică a zilei! Ce rău ar fi de noi, dacă nu ar mai ploa! Am muri de foame, că nu ar mai crește nimic. Vedeți dar, dragii mei, cât folos ne aduc pădurile! Iarna, când toți fugim în odaia călduță, iar cu lemnele acestor păduri ne încălzim și ne apărăm de iarna viscoloașă; ba chiar nici case nu ne-am putea zidi de nu ne ar fi pădurile.

Folosul ce-l avem însă dela grădinile noastre e nespus de mare. O grădină bine grijită și plină de pomi e cea mai prețioasă comoară a economului. Lucrul cel dintâi al economului primăvara e să-și grijască grădina și pomii. Câtă bucurie simțeste fieștecare om văzându-și pomii înfloriți. Cu cât amar se uită bietul sărac la pomii săi ciungăriți și lipsiți de podoaba dăruită de Dumnezeu! Bunul Dumnezeu a lăsat, ca toți pomii să înverzească și să dea roade; însă un dușman mare al acestora fără milă îi ciungărește sugându-le toată puterea. Vedeți, dragii mei, acest dușman mare al grădinilor noastre este omida.

Abia să încălzește și frunzele încep să se dezvolte, omida își și părăsește locul de peste iarnă și se duce dela frunză la frunză lăsând în urma ei numai crengele ciungărite ale pomilor. Dela pom la pom merge acest dușman lacom lăsând pomii pârjoliți ca de foc. Bunul Dumnezeu însă, carele îngrijește de toate, s'a îngrijit și de aceasta lăsând, ca acest dușman al pomilor să aibă și el dușman. Acest dușman al omidelor și preten al grădinelor noastre sânt paserile. Da, dragii mei, paserile sânt niște animale foarte folositoare. Nici un folos nu am avea dela grădinile noastre, dacă nu ar fi acești făcători de bine ai oamenilor.

Când dulcea primăvară să așază în țară și ele se reîntorc cu bucurie căutându-și cuiburile pelângă casele noastre. O, și ce fericire e pentru acele ținuturi, unde să află multe paseri! Adevărat rai și mângăere a oamenilor. Oamenii sânt veseli, pomii încărcăți de roade, iar viața dulce și fără năcazuri. Cântecul fermecător al unei privighitori face pe om să-și uite de iarna friguroasă. „*Mulțămimu-Ți Ție Doamne*” — e vorba tuturor.

Vai însă de acele ținuturi, unde nu sânt paseri, căci oamenii nu văd nici măcar frunză în pomii lor. Grădinile sânt triste lipsite fiind de podoaba lor verde. Oamenii sânt triști, câmpiile sânt pustii. Numai ici-colea mai vezi câte o ciocărlie zburând pe sus ca și când și acesteia i-ar fi frică să se coboare într'un ținut așa pustiu. Pomii sânt uscați și în loc să fie încărcăți cu roade, sânt încărcăți cu omidă. Vai câte năcazuri sânt în aceste ținuturi! Din zi în zi sărăcia prinde rădăcini tot mai puternice. Un biet om din aceste ținuturi ar săruta o poamă, dacă ar avea-o să o guste. Cei mai bogați își mai cumpără, iar cel sărac, care așteaptă să rodească pomișorul din grădina lui, acum se uită cu lacrimi în ochi la bietul copilaș ce-l are, care rabdă

¹ Vorbire ținută la sărbarea de Duminecă 11 I. c.

asemenea părinților. Și de unde vin aceste rele toate? De acofo, că copiii răi, ba chiar și unii dintre oamenii nepricepuți, când paserile au venit în ținutul lor, le-au stricat cuiburile, le-au omorât puii, ba chiar și pe ele. Paserile, dacă au văzut această primire sălbatecă a oamenilor din acel ținut, au fugit lăsând și cuiburi și pui mici, dar lăsând ca și omida să se înmulțească. Omida s'au înmulțit, iar pomii s'au uscat. Vedeți dar ce rău fac toți aceia, cari omor paserile! Biata păserică se învârte în jurul cuibului uitându-se la copilul răutăcios și par'că i-ar zice rugându-l:

Dragă băețele,
Vezi ouăle mele,
Să nu mi-le strici,
Căci în astă noapte
Din ele voi scoate
Puișori mici,
Puișorii mei
Vor cânta și ei.

În loc să le dea de mâncare paserilor, când nu au ce mânca, le omoară și le strică cuiburile! Poate și acum auziți zicând pe unii oameni, că nu le trebuie să-și facă paserile cuiburile la casele lor, că le murdăresc casele. Apoi cum pot atunci să șadă paserile acolo? Cum să rodească pomii, căci fugind paserile și omida se înmulțește! Iată ce-a pățit un împărat:

Un împărat avea o grădină frumoasă plină de pomi frumoși și roditori. Dar cu roadele poamelor el nu s'a îndestulat, căci zicea, că le mănca niște paseri. Odată s'a supărat foc și a poruncit grădinarilor să puște toate paserile din grădinile lui. Grădinarii au făcut dupăcum li-s'a poruncit. Dar ce s'a întâmplat atunci? Omizile s'au înmulțit așa de tare încât nu numai că pomii n'au făcut poame, ci chiar nici frunze; ba unii din pomii s'au uscat de tot încât împăratul a trebuit să-i scoată și să-i bage în foc. A dat din nou poruncă, că nimenea să nu mai cuteze să puște sau să omoară vre-o pasere, căci ele sânt nesticăcioase. Și într'adevăr în anul următor pomii au făcut roade foarte multe încât împăratul a fost foarte mulțumit și a văzut greșala ce făcuse când a poruncit să puște paserile.

Vedeți, dragii mei, ce greșală mare a făcut împăratul! Dar dupăce el s'a văzut greșala și a schimbat porunca dată, paserile iarăș au venit și au pustiit toată omida.

Folosul pomilor e nespuse de mare. Ei ne dau poame dulci și nutritoare și foarte sănătoase. Ce folos am avea însă dela pomi, dacă n'ar fi paserile?! Pomii n'ar rodi, omida s'ar înmulți și n'am avea poame măcar de gustat. Vedem deci cât de folositoare sânt paserile. Ele nu cer dela noi atâta îngrijire, ele cer numai liniște. Noi trebuie însă să le dăm și de mâncare, ba să le facem chiar și cuiburi, căci înmulțindu-se ele, să vor împușina omizile. Nu e bine deci să le stricăm cuiburile, căci vedeți ce folos ne aduc ele, că ne curăță pomii de omidă. Dar nu numai, dragii mei, ci și pădurile și câmpiile le înveselesc cu cântecele lor drăgălașe. Niciodată să nu le stricați cuiburile, căci ele nu ne fac nouă, nici o stricăciune, ci ne aduc cel mai mare folos.

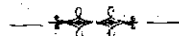
Pomii încă trebuiesc grijii. Să nu le rupem crengile, cum fac unii copii răi, cari se duc să fure și de frică, că-i prinde stăpânul, rup și crengi și tot numai ca să-și umple sânurile. Ei nu știu, că rupând crengile pomii să uscă.

Vedeți dar, dragii mei, cât e de bine să grijim de arbori și de paseri. Totdeauna să mulțumim lui Dumnezeu, pentrucă el le-a lăsat aceste toate. Pomii să-i grijim și să-i crufăm, paserile să le ocrotim și să nu le stricăm

cuiburile; că și așa unele dintre paseri nu stau mult timp la noi.

Când poamele sânt coapte, ziua începe să fie mai mică, nopțile mai reci, iar frunzele să deslipească de crengi zburând în aer. Atunci unii dintre iubii pretini din grădinile noastre să adună cărcuri mari și luându-și „adieu” dela noi să duc în alte țări mai calde. De acum aerul începe să fie rece, câmpiile și pădurile îngălbenesc și sânt pustiite, luncile bătute de brumă, iar cerul să n'arcă cu nori tot mai groși. Toamna tristă să așază peste țară.

Încă odată vă spun, dragilor mei, vă puneți la inimă cuvintele mele: Crutați pomii, paserile le ocrotiți, cât puteți, ca și Dumnezeu să vă ocrotească pe voi și pe toți ceice fac voea lui.

Nr. 3007 E ex 1914.

Publicațiune.

Conzistorul diecezei gr. or. române a Caransebeșului dă în arendă la licitație publică:

I

pe cei ani economici, și anume 1914/15, 1915/16 și 1916/17 sesiunile parohiale reduse din: Alibunar 22 jug., Broșteni, Chevereșul-mare, Cliciova, Denta (1/2 sesiune), Jebel (IV și V), Scăiuș, Silagiu, Silha, Șipet, Șoșdia, Stamora română, Uliuc și Unip;

II

pe un an economic, adevă pe 1914/15: sesiunile parohiale vacante din Bârna, Bogșa-română, Broșteni, Comoriște, Crivina (tractul Făgefului), Iam, Jebel, Macedonia, Mehadița, Plugova, Rudăria, Scăiuș, Șușca și Tincova.

Terminul de licitațiune îl vor fixa comisarii conzistoriali esmiși la fața locului pentru ținerea licitației.

La licitație să admit numai acei reflectanți, cari depun vadiul recerut, și anume de fiecare juger de pământ sesional din tractele protopresbiterale: Buziaș, Claciova și Panciova câte cinci (5) coroane; iară din tractele: Biserica-albă și Vârșet câte trei (3) coroane; Bogșa, Caransebeș, Făget, Lugoj, Oravița și Mehadia câte două (2) coroane.

În termen de 8 zile, socotit dela ținerea licitației, să pot înainta supraoferte înscris la Conzistorul diecezan, având supraofertele a fi înzestrate cu vadiul statorit, apoi cu declarația oferentilor, că cunosc atât condițiunile de licitație cât și pământul la care reflectează, precum și cu indicarea garanției materiale oferite în privința plății arenzii.

Conzistorul diecezan își rezervă dreptul a decide liber asupra ofertelor și respective a răspinge orișicare ofertă fără considerație la mărimea lui și fără nici o motivare. Despre răspingerea ofertelor vor fi avizați cei interesați.

Atât Conzistorul diecezan cât și arendașul abdic de dreptul de a pretinde vre-o despăgubire, dacă prin o măsurare ulterioară s'ar constata, că pământul dat și luat în arendă e mai mare sau mai mic decât ce să arată în contractul de arendă, pentru că arendașul are să vadă pământul, ce să esarendează și să declare în contract, că cunoaște acest pământ și îl arendează dupăcum să afle de prezent în natură.

Arendașul e dator a plăti prețul de arendă pro 1914/15 în 3 rate egale, și anume I rată îndată după ce s'a subscris contractul din partea ambelor părți contrahente, a II rată la 1/14 Iunie 1915, și a III rată la 15/28 August 1915.

Prețul de arendă pro 1915/16 este a să plăti în modul următor: $\frac{1}{3}$ parte la 1/14 Octombrie 1915, $\frac{1}{3}$ parte la 1/14 Iunie 1916 și a $\frac{1}{3}$ parte la 15/28 August 1916; în fine prețul de arendă pe anul 1916/17 e deobligat a-l solvi arendașul tot în 3 rate egale, adică la 1/14 Octombrie 1916, la 1/14 Iunie 1917 și la 15/28 August 1917.

Vadiul să socotește în rata din urmă, adică în rata cu care să sfârșește contractul de arendă.

Prețul de arendă arendașul are să-l solvească și respective să-l trimită deadreptul la Cassa diecezană și nu să relaxeze sub nici un titlu.

Darea de stat și cea comunală, după pământul care formează obiectul de arendă, o plătește Conzistorul diecezan și arendașul să oprește a plăti dânsul aceste dări, căci sumele plătite nu i-să vor rebonifica.

Păzitorii de țarină însă are să-i plătească arendașul, deasemenea dările după contractul de arendă și de venit.

Arendașul e obligat a face economie rațională pelângă sistemul de sămănătură după turnus.

Dacă arendașul n'ar împlini, fie numai una dintre condițiunile și deobligamentele stipulate în contractul de arendă și îndeosebi n'ar plăti vre-o rată de arendă la timpul statorit, Conzistorul diecezan are dreptul a desface îndată contractul de arendă, a scoate pe arendaș din pământ și a esarenda pământul, ce formează obiect de arendă, unui alt arendaș fără ca arendașul să aibă dreptul a cere vre-o despăgubire. Conzistorul își susține dreptul de regres neatins.

În privința oricărei neînțelegeri, ce s'ar putea naște între contrahenți, arendașul va avea a se supune acelei judecătorii cercuale reg., pe care va alege-o Conzistorul diecezan, precum și procedurii sumare.

Toate speșele împreunate cu încheierea contractului și respective competența erarială după contract, precum și speșele și daunele ce le cauzează arendașul Conzistorului diecezan prin

neîmplinirea vre-unei condițiuni de contract, are să le supoarte arendașul.

Întrucât ar lua în arendă mai mulți arendași vre-o parțelă de pământ, aceia sânt solidar deobligați la toate cele cuprinse în contractul de arendă, adică unul pentru toți și toți pentru unul.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 3 Mai 1914.

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

Știri

Institutul diagnostic a doctorului Cozmuța

(aflător în Budapesta VIII Mária u. 30, la imediata apropiere de clinica centrală. Casă privată cu grădină. Telefon urban József 42—08), — e unicul institut în Ungaria, care se ocupă esclusiv cu constatarea diferitelor morbiuri mai grele și complicate, ca: boale interne, de rinichi, de nervi, de piept, de piele, venerice, boale femești și de copii etc. Institutul pelângă instalațiile și laboratoarele medicale, mai are și zece camere mobilate pentru pacienți, deci foarte acomodat pentru publicul din provincă. Pentru boale de piept și venerice, institutul are secții separate. Deslușiri și amănunte dă cu plăcere direcțiunea institutului.

Revizuire. Semioficiosul Bud. Tud. aduce știrea, că ministrul instrucțiunii va prezenta o revizuire a legilor și ordinațiunilor privitoare la instrucția populară.

Pacea dela București să va comemora prin baterea unei medalii oficiale. Medalia are un fond de 9 cm. și e cea mai frumoasă în Țara românească. Pe aversul medaliei — într'un medalion oval, susținut de o panoplie de arme — e bustul regelui Carol înconjurat de alte patru medalioane cu busturile regilor: Petru al Sârbiei, Nicolae al Muntenegrului, Ferdinand al Bulgariei și Constantin al Greciei. Toate medalioanele sânt încinse de un lanț, în care sânt stemele țărilor respective și monogramele regilor în sigiul cu care au sigilat tratatul păcii. Pe avers e inscripția: *Tratatul de pace dela București din 18 Iulie (10 August) 1913 Carol I, rege al României; Petru I, al Sârbiei, Nicolae I, rege al Muntenegrului; Ferdinand I, rege al Bulgariei; Constantin XII rege al Greciei.* Pe revers e reprezentată România în costum de matronă română ținând în mână dreaptă o ramură de oliv, iar în cea stângă pergamentul păcii cu inscripția „Pax”. Cu piciorul drept calcă pe un tun și multe trofee, cu cel stâng pe drapelul războiului. În depărtare — pe fond — să vede palatul ministerului afacerilor străine, unde s'a încheiat pacea cu inscripția: „*Tranquillitati Europae*”.

Necrolog. Nicolae Pincu, paroh gr. or. român în comuna Nicolințul-mare, după lungi suferințe în 18/31 Mai la 4 ore după amiază a adormit în Domnul în 67-lea an al vieții sale, după o activitate nepătată de 35 ani ca preot. Rămășițele pământești ale defuncțiului au fost depuse deocamdată în cimiterul gr. or. rom. din Timișoara (Elisabetin) Marti în 10 Mai (2 Iunie) la orele 11 a. m. Strada Tirol nr. 88. Fie-i țărâna ușoară și memoria eternă.

Numărul căsătoriilor scade în Anglia. O scriitoare engleză ocupându-se cu chestiunea zice, că motivele acestei apariții ar fi: Un mare număr de femei au profesiune, iar vrând să se mărite ar trebui să re-

nunțe la ocupațiunea lor cu venit destul de bun. Mai rău e în clasele mai înalte: Fetele din acestea nu sânt capabile să conducă casa. Astfel fetele intelectualilor, crescând în familie în lux și bunăstare, nu se nvață a se mulțumi cu mai puțin; dimpotrivă, pretențiile lor cresc zilnic. De aceea tinerilor nu să poate cere să-și împartă venitele — câteodată modeste — cu o consoartă dedată la lux, deoarece astfel de fete, după măritis, în scurtă vreme regretă pasul făcut și se re'ntorc la părinți.

Apărarea animalelor este scopul unei societăți — cea mai veche — în Anglia, s'a înființat în anul 1824. Acum are un venit de aproape 1½ mil. coroane. Chiar în Constantinopol există o astfel de societate, apoi în Egipt, Ierusalim, pe inzulă Corfu, în Siracusa.

La pol. În luna Iunie pleacă din Vladivostoc o expediție polară condusă de un căpitan rusesc. Scopul expediției este a cerceta adâncimile mării și a face observațiuni meteorologice polare.

Catastrofă pe mare s'a petrecut acum vr'o 8—10 zile. Vaporul englez *Empresse of Ireland* s'a ciocnit cu un vapor de transport, a fost tăiat în două și în câteva minute s'a cufundat în adâncimile mării; s'au înecat 1032 de oameni scăpând numai vr'o 350 de persoane.

Sărbarea copiilor în Japonia. În această țară s'au introdus multe obiceiuri europene, dar a păstrat și multe autohtone. Așa e această sărbare. Anul acestor s'a ținut la 1/14 Mai. În Japonia nu să sărbează ziua nașterii, aci sa numără anii. Aceeaș vârstă să dă copiilor născuți în Ianuarie ca celor născuți în Decembrie din acel an — urmarea e, că ziua nașterii rar ș'o știe un Japonez. Sărbarea copiilor e numai pentru cei supt 10 ani, iar cei mai în vârstă să numără la adulți și au să se ocupe cu lucrările serioase ale vieții. În dimineața de 1/14 Mai copilul află la pat, când se scoală, un dar: nu însă zahăr ci un bețișor de bambus, care să-i aducă aminte că e supt stăpânirea părinților. Apoi copilul e dus la altarul familiar împodobit cu flori și la tabla strămoșilor, unde are să rostască două rugăciuni cu glas înalt. Urmează petrecere. Copiii capătă: zahăr crud, orez, pește și alte dulceturi. Pentru fetițe să construște altar într'un colț, cu multe păpuși. În familiile cu stare păpușile sânt îmbrăcate luxos, cei săraci le îmbracă cu rogojini. Fiecare păpușă are bărbat — în Japonia copiii sânt crescuți cu plan pentru căsătorie. Copiii capătă câni de hârtie — cănele simbolizază puterea. De sânt băeți în casă, să observă de departe. Anume, dupa numărul băeților, pe coperișul caselor să așază păstravi — în Nipon păstravul încă e simbolul puterii, căci să crede că numai el poate înota contra curentului apei. Sară copiii aranjaza în străzi conduct de torte, fetele primesc înaintea pagodelor crizantemă. Să cântă cântări și sărbarea e sfârșită. Toate să petrec în cea mai mare liniște; în Japonia nu să cunoaște larma din odaea copiilor.

mineca II, III după Rușalii. Predică la înmormântare Rubrica pastorală. Cronică. Mărunțișuri interesante. Recenziuni. Poșta redacției.

Cultura creștină Nr. 10: Un real câștig al bisericii noastre, Redacția. Biblia de Buzeu, Dr I. Bălan. Din viața și activitatea primului episcop sufragane român din Oradea-mare, M. Kóváts, St. Tașiedan. Însemnări. Cronică. Cărți și reviste. Telefon.

Luceafărul Nr. 10 are următorul cuprins bogat și variat: I. G., „Incidentul“ V. Mangra. Mira Soare, Poate (poezie). M. Străjanu, Rolul lui Simion Bănuțiu în 1848. Alice Călugăru, Pustietatea (poezie). I. Agârbiceanu, Stan cu mașiniie. Dr Al. Bogdan, Douăzeci de ani de mișcare „teatrală“. Cronici: D. Iov: A XIV-a expozițiune a societății „Tinerimea artistică“. Enrico: Concertul Reuniunii de muzică din Sibiu. Însemnări: Presa de partid. „Discuții de principii“. Invierea comitetului național. Iubiții colaboratori. Un tânăr cu viitor. Nenorocirii. — Poșta Redacției. Ilustrațiuni: Simeon Bănuțiu. Verona: O zi de sărbătoare în Argeș; O zi de sărbătoare în Moldova. Al. Satmary: Cimitirul Jițianului; Interior. I. A. Steriadi: Veneția; Case vechi. I. Strâmbu: Vara în curte. P. Bulgăraș: Șalul negru; Pe gânduri; Portret; Sanguină.

Licitațiune minuendă

Pe baza incuviințării Venerabilului Conzistoriu diecezan din Caransebeș ddo 21 Aprilie Nr. 2513 E' ex 1914 să escrie licitațiune minuendă pentru legarea cu fer și repararea bisericii gr. or. române din **Srediștea-mică** (Kisszered), protopresbiteratul Vârșetului.

Prețul de exclamare este 2969 cor. 60 fl.

Licitațiunea să va ținea Duminecă în 15/28 Iunie 1914 înainte de amezai la orele 11 în sala școlăi confesionale din loc.

Doritorii de a întreprinde acest lucru să se prezinte în ziua susnumită, având a depune vadiu de 10% din prețul exclamării în bani gata ori hârtii de valoare.

Preliminarul de spese, dimpreună cu planul legării să pot vedea la Oficiul parohial în ori și ce zi.

Întreprinzătorii n'au dreptul de a pretinde dela comuna bisericască djurne ori spese de călătorie.

Srediștea-mică, din ședința comitetului parohial ținută la 4 Mai v. 1914.

Iovan Mihail

1—3

Ioan Albal

președ. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Nr. 352/C.

1914.

CONCURS.

În internatul Comunității de avere să primesc pe durata anului școlar 1914/1915 șasezeci de **alumni**, unde să vor prevedea cu cele necesare până la finea anului școlar.

În virtutea §. 6 al statutului internatului, 1/4 parte din numărul acesta, adică 15 elevi, să primesc gratuit, alți 15 cu plată anuală de 125 cor., 15 cu plată de 250 cor., iar restul cu taxă anuală de 450 cor.

La locurile gratuite pot să petiționeze numai acei fii ai împăduriților, cari prin atestatul școlăi dovedesc purtare morală exemplară și progres eminent în studiu, sau și fiii familiilor împădurite cu stare materială mai slabă, dar cu calcul general bun, La locurile cu plată anuală de 125 cor. pot să reflec-

Bibliografie

Candela Nr. 5 are: Levitic, Dr Vas. Tarnavschi. Natanail Dan Drețeanu, Dim. Dan, Materializmul ca sistem filozofic, Dr St. Saghin. Tratatul s. Atanasie, arhiiep. Alexandriei: Contra păgânilor, Dr I. Puiu. Epistola către Romani, Dr Vas. Gheorghiu. Articole rutene. Cronică.

Cuvântul Adevărului Nr. 6 are: Pressa, a șasa mare putere, Dr Nic. Brânzeu. Predică la Rușalii I. II, Virgil Pop. Predică pe Dumineca tuturoș sântilor, Du-

teze fii d'ei împăduiriților, cari au absolvat cu succes 4 clase primare sau vr'o clasă gimnazială, iar la locurile cu taxa de 250 cor. acei fii d'ei împăduiriților, cari dovedesc rezultatul cel puțin suficient.

La locurile cu taxă întreagă, adecă cu plată de 450 cor., pelângă fiii împăduiriților pot să petiționeze și fiii neîmpăduiriților de oricare confesiune, aflători pe teritorul fostului reg. conf. rom. ban. Nr. 13 precum și fiii altor locuitori din patrie. **Alumnilor internatului li să impune cercetarea orelor de limba română.**

Să observă, că numai elevi înscriși la gimnaziul superior din Caransebeș să primesc în internatul Comunității de avere.

Petenții, cari pentru primadată întră în internatul Comunității de avere, au să aclude rugărilor următoarele documente:

1. Atestat școlar.
2. Estras de botez.
3. Certificat de vaccinare, respective de revaccinare (oltoire).
4. Declarațiune din partea părinților, resp. tutorilor, că vor solvi la timp taxele pentru susținerea și alimentarea în internat, și că își dau consințământul, că fiii lor să se supună necondiționat ordinii și disciplinei internatului.

5. Reflectanții la locuri gratuite sau cu prețuri scăzute au să aclude atestat de paupertate sau atestat despre starea lor materială și certificat, că aparțin familiilor împăduite.

6. În fine certificat de înscriere estradat din partea direcțiunii gimnaziale.

Elevii cari au beneficiat de favorurile internatului au să alăture rugărilor numai documentele de sub 1, 4, 5 și 6.

Rugările instruate cu documentele înșirate (1—6) sânt a să subșterne Comitetului Comunității de avere până la 15 Iulie a. c. Petițiunile mai târziu intrate nu să vor lua în considerațiune.

Să observă spre orientarea celor interesați, că părinții sau tutorii alumnilor sânt datori a plăti anticipative ratele lunare.

Cuotele lunare în suma de câte 12 $\frac{1}{2}$, 25 sau 45 cor., sânt a să plăti la csa Comunității de avere până la 15-lea fiecărei luni.

Nerespectarea termenelor aduce cu sine îndepărtarea din internat și încassarea pe cale judecătorească.

Alumnii cu plată sau fără plată primesc pentru durata anului școlar spre folosire pelângă alimentare (dejun, pranz, ujină și cină) un pat complet adiuștat, apoi o uniformă de iarnă și alta de vară, două părechi de ghete, 4 rânduri de albituri (rufe), 4 baste, 4 părechi de obele, 2 cravate, 2 servete, 2 ștergare, 1 tăcâm, spălatul, luminatul, încălzitul, băile delipsă pentru curățenia trupului, în fine la cazuri de boală îngrijire în infirmeria internatului și medicamentele ce să vor prescrie din partea medicului, precum și prin bărbați calificați ajutorul posibil în orele de instrucțiune. Să observă, că de tălpuitul și reparatul ghetelor, precum și de reparaturile uniformelor etc., au a se îngriji părinții resp. tutorii.

Fiecare internist este îndatorat a aduce cu sine 2 peptene, o perie de haine, perie de dinți, săpun de spălat, două perii și vaxul delipsă pentru curățirea ghetelor. Pentru lucrurile acestea, așanumitele proprietăți, cari formează averea fiecărui elev, să poate da economului internatului o sumă corăspunzătoare, care este apoi îndatorat a efeptui procurarea.

Didactrul școlar și taxele de înscriere cad în sarcina părinților, respective a tutorilor.

Onoratul oficiu comunal este rugat a publica pe cale obicinuită în comună concursul de față.

Caransebeș, la 25 Mai 1914.

Pentru comitetul Comunității de avere

P. Drăgălina m. p.

Pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia de clasa II-a din **Rusca-Montană**, protopresbiteratul Caransebeșului, să escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele :

1. Dela erar relut pentru sesiunea parohială 500 coroane și 68 metri de lemne aduși în casă.

2. Dela biserica din detragerile, cari intră în birul bisericii dela membrii parohiei, 516 coroane, în care sumă să cuprind taxele stolare pentru boteze, cununii și înmormântări.

3. Pentru cetirea evangeliștilor la mort, stările cu evanghelie și înmormântare cu liturgie să plătește separat după stolarul statorit de sinodul eparhial.

4. Alte venite accidentale.

Locuință liberă în casa parohială cu supraedificate economice și grădină pentru legumi.

Reflectanții cu calificațiune corăspunzătoare pentru parohii de clasa a II-a sânt poștiți a-și înainta petițiile de concurs Prea On. Oficiu protopresbiteral în Caransebeș și a se prezenta în biserica în vre-o Duminecă sau sârbătoare cu știrea protopresbiterului până cu 8 zile înainte de alegere.

Rusca-Montană din ședința comitetului parohial ținută la 4/17 Mai 1914. 2—3

Dușan Miloșevici m. p.
preș. com. par.

Aurel Jura m. p.
membru și not. com.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Cărți de premii pentru examen!

Apropiindu-să examenele școlare ne permitem a recomanda cu toată căldura următoarele cărți, ca cele mai potrivite pentru premii de examen pentru elevii și elevele școlărilor noastre.

Totodată rugăm pe On. domni preoți, ca directori școlari, să binevoiască a atrage atențiunea domnilor învățători asupra acestor cărți bune, menite să dezvolte gustul de citit în popor din frageda copilărie.

Rugându-ne a ne onora din vreme cu st. comenzi, de a căror promptă executare asigurăm înainte, semnăm

cu toată stima

TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ, CARANSEBEȘ.

	C. f.
Adam, Teatru școlar	—60
Alexandri, Poezii populare	—90
Alexandria sau istoria lui Alexandru Macedon	—60
Amicis, Inimă de copil	1.20
Andersen, Povești alese	—30
" Grădina raiului	—60
Asaki, Fabule	—30
Bibliografia episcopului Ioan Popasu	—20
" metropolit. A. Șaguna	—20
Bogdan, Stefan cel mare	—40
Bota, Cele mai frumoase povești	—60
Botezan, Cenușotca	—16
" Pipăruș Petru	—10
Broșteanu, Traista cu povești istorice	—50
Cocoveanu, Flăoarea soarelui	—20
Călauza creștinului în biserică	—30
Căndrea-Densușeanu, Povești	—60
Caraivan, Povești	—30
" Snoave	—30
" Alimăn voinicul	—30
" Basmе și legende	1.75
Carmen Sylva, Vârful cu dor	—12
Cătană, Poveștile Bănatului 3 volume à	—50
Ciorța, Două furturile de aur	—24
Coșbuc, Blăstăm de mamă	—16
" Pe pământul Turcului	—16
" Fata craiului din Cetini	—08
" Draga mamei	—20
" Fulger	—19
Creangă, Povestiri	—30
" Moș Nichifor	—30
" Stan pătitul	—30
" Harap alb	—32
Cristescu, Dor de primăvară	1.—
Cugler-Poni, Fata stolerului	—10
Din straița lui Moș-Stoica	—40
Din viața sfinților	—30
Dulfu, Căntece și povești	1.50
" Isprăvile lui Păcală	1.—
" Gruia lui Novac	1.50
" Princesa fermecată	—20
Eminescu, Făt frumos	—20
Esop, viața și pildele lui	—30
Farago, Copiilor, versuri	1.—
" Pentru copiii, versuri	1.50
Fundescu, Basmе	—60
Furtună, Fricile de iarbă	—30
Geșoveva sau istoria nevinovăției	—80
Ghiță-cătaruța	—12
Grișim, Basmе	—90
Gruia viteazul și tatăl său Novac	—20
Horia lui Pinteza Viteazul	—16

	C. f.
Iosif, A fost odată	1.50
Lupaș, De demult	—30
Maier, Biblioteca copiilor vol. II, III, IV	1.—
Marian, Pasările noastre și legendele lor	—30
Moldovan, Fica a nouă mame	—28
Moța, Croitorul și cei trei feciori	—30
Münchhausen, Isprăvi vânătoarești	—30
Păcală, întâmplări din viața sa	—24
Pann, Nastratin Hogea	—30
Pompiliu, Ileana Cosinzeana	—12
" Codreana Sinziana	—12
Pop-Reteganul, Povești ardelenesti 5 vol. à	—50
Povești populare de cuprins moral	—16
Popescu, Fata dela Cozia	—60
" Maria Putoianca	1.—
Sadoveanu, Povestiri de petrecere	—40
Școlarul declamator	—50
Sima, Teiu legănat	—16
Slavici, Păcală în satul lui	—20
Stoenescu, Ștefan cel Mare	—60
Til Bnhoglindă	—50
Zina împărăteasă și peana ei aleasă	—24

Cele mai noi cărți literare:

Beza, Pe drumuri, din viața Aromânilor	2.—
Chirișescu, Răsaduri, nuvele	2.—
" Grănicerul, roman	2.—
Preda, Constituția bis. gr. ort. Române	2.—
Drăgescu, Pro Patria, menirea și începutul neamului rom.	3.—
Dulfu, Gruia lui Novac	1.50
Făgetel, Credințe literare	2.—
Galaction, Biserica și războaie	2.—
Goga, Din umbra zidurilor	2.—
Iorga, Istoria stat. balcan. în epoca modernă	3.50
" Note de drum	1.25
Locusteanu, Sântem nebuni	1.50
Lungianu, Zile senine	1.50
Napoleon la sf. Elena	—60
Paulescu, Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul	3.—
" Instincte sociale, patimi și conflicte	2.—
Pușcariu, Notițe despre întâmplări contimp.	3.—
" Contribuțiuni istorice privitoare la Români de pe pământul crăesc	4.—
Revent, Cântecul neamului	2.—
Sadoveanu, Privești dobrogene	2.—
Sequens, Elemente din teoria muzicii	1.20
Slavici, Mara	2.—
Stefanelli, Amintiri despre Eminescu	1.50
Tailler, Din tainele simțirii	1.50
Theodorian, Povestea unei odăi	2.—
Vlahuță, Dreptate	2.—